

Book Review

King Prasat Thong: Fighter King

Phrakrusamhusukkasem Sukkhakhemo (Rojjasuenpong)¹ and
Phramahasurasak Pacchantaseno²

Received: October 24, 2023

Revised: December 09, 2023

Accepted: January 12, 2024

ผู้เขียน : นายแพทย์วิบูล วิจิตรวาทการ

จำนวน : 212 หน้า

ปีที่พิมพ์ : 2542

ครั้งที่พิมพ์ : ครั้งที่ 2 / 2542

สถานที่พิมพ์ : กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ บริษัท อีระการ
พิมพ์ จำกัด

ISBN : 974-7481-06-5

¹ Sangha in Nakhon Sawan Province

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: deeteesud922@gmail.com

Abstract

A review of the book “King Prasat Thong, the Fighter King” by Dr. Wibun Wichitwatakarn found that in this book, the author had the idea to convey the story. Chapter 1 was to praise the Elder Brother, Thai historians often praised King Narai the Great, the son of Phra Chao Prasat Thong, as a wise king who had progressive ideas and opened the window of Siam to the outside world. But in fact, this work had already begun during the reign of King Prasat Thong. Chapter 2 was the elimination of Phra Sornsinsin. Chapter 3 was the execution of the Elder Brother. Chapter 4 was the elimination of the Japanese Yamadu. Chapter 5 was the elimination of Phra Athitwong. And Chapter 6, the last Chapter, was to talk about the elimination of the Japanese from Siam. All of these were fights for our Siam.

Keywords: King Prasat Thong, King, Fighter

บทวิจารณ์หนังสือ

การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวพุทธ

พระครูสมุห์สุขเกษม สุขเขโม (โรจน์เพงศ์เกษม)¹ และพระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนตเสโน²

Received: January 14, 2023

Revised: October 29, 2023

Accepted: January 12, 2024

ผู้เขียน : นายแพทย์วิบูล วิจิตรวาทการ

จำนวน : 212 หน้า

ปีที่พิมพ์ : 2542

ครั้งที่พิมพ์ : ครั้งที่ 2 / 2542

สถานที่พิมพ์ : กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ บริษัท ชีระการพิมพ์ จำกัด

ISBN : 974-7481-06-5

บทคัดย่อ

บทวิจารณ์หนังสือ “พระเจ้าปราสาททอง กษัตริย์นักสู้” ของนายแพทย์ วิบูล วิจิตรวาทการพบว่า ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนมีแนวคิดที่จะถ่ายทอดเรื่องราว ตอน 1 เชิดชูพระเชษฐาธิราช นักประวัติศาสตร์ไทยมักสรรเสริญสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ผู้เป็นโอรสของพระเจ้าปราสาททอง

¹ นักวิชาการอิสระ

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: boonsueb.y1962@gmail.com

ว่าเป็นกษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถ มีความคิดก้าวหน้าเปิดหน้าต่างกรุงสยามสู่โลกภายนอก แต่แท้จริงงานนี้เริ่มขึ้นมาแล้ว ตั้งแต่ในแผ่นดินของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ตอนที่ 2 เป็นการกำจัดพระศรีศิลป์ ตอนที่ 3 เป็นการประหารชีวิตพระเชษฐาธิราช ตอนที่ 4 เป็นการกำจัดยามาตุ๋นแห่งญี่ปุ่น ตอนที่ 5 เป็นการกำจัดพระอาทิตย์วงศ์ และตอนที่ 6 ตอนสุดท้ายกล่าวถึงการกวาดล้างญี่ปุ่นออกจากกรุงสยาม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการต่อสู้เพื่อสยามประเทศของเรา

คำสำคัญ: พระเจ้าปราสาททอง, กษัตริย์, นักสู้

บทนำ

หนังสือ “พระเจ้าปราสาททอง กษัตริย์นักสู้” ของนายแพทย์ วิบูล วิจิตรวาทการเป็นหนังสือที่มีแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและได้มีการยกตัวอย่างปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในโลกปัจจุบัน นำมาเขียนร้อยเรียงเรื่องราวความเป็นมาของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ครองราชสมบัติเป็น เจ้ากรุงสยาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2173 ถึงพ.ศ. 2198 เป็นเวลานานถึง 25 ปี ซึ่งนับว่าเป็นรัชกาลที่นานยาวมากสำหรับสมัยกรุงศรีอยุธยา ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่มีความเก่งกาจสามารถปราบปรามญี่ปุ่นชามูไรที่แผ่ลงฤทธิ์ก่อการร้ายในกรุงสยาม ขับไล่ออกไปจากเมืองไทย ต่อสู้กับพวก กบฏเมืองตานี ที่สมคบกับโจรสลัดอยู่ยงตะหนะ มาตีเมืองสงขลาและพัทลุง จนได้ชัยชนะ และต่อสู้เขมร ซึ่งแข็งเมืองในสมัยพระเจ้าทรงธรรม เอากรุงกัมพูชามาขึ้นแก่ไทยตามเดิมได้ทรงทะนุบำรุงการค้าขายกับประเทศตะวันตกยุโรป จนทำให้กรุงสยามนี้รุ่งเรืองสมบูรณ์

สาระสำคัญของเนื้อหา

การขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ในทรรคนะของฝรั่งและญี่ปุ่น

ตอน 1 เชิดชูพระเชษฐาธิราช

นักประวัติศาสตร์ไทยมักสรรเสริญสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ผู้เป็นโอรสของพระเจ้าปราสาททอง ว่าเป็นกษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถ มีความคิดก้าวหน้าเปิดหน้าต่างกรุงสยามสู่โลกภายนอก แต่แท้จริงงานนี้เริ่มขึ้นมาแล้ว ตั้งแต่ในแผ่นดินของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง พระราชพงศาวดารกล่าวไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นโอรสลับของสมเด็จพระเอกาทศรถ โดยมีเรื่องเล่าว่าวันหนึ่ง

สมเด็จพระเอกาทศรถเสด็จประพาสทางเรือ เรือไปล่มอยู่ใกล้เกาะบางปะอิน พระองค์ทรงว่ายน้ำจนถึงฝั่ง เสด็จขึ้นบกไปอาศัยชาวบ้านที่เกาะนั้นได้ทอดพระเนตรเห็นหญิงสาวชาวเกาะสวยงามคนหนึ่ง จึงสมสู่ร่วมรักด้วยในคืนนั้นและรับมาเป็นบาทบริจาริกา จนกระทั่งหญิงนั้นตั้งครรภ์และคลอดลูกออกมาเป็นชาย แต่เพราะเหตุผลอันใดไม่ทราบ สมเด็จพระเอกาทศรถไม่ปรารถนาที่จะรับเป็นพระราชบุตร จึงมอบให้แก่พระยาศรีธรรมราชเป็นผู้เลี้ยงดู แต่ถึงกระนั้นเด็กคนนี้ก็ตระหนักดีว่าตนเป็นผู้สำคัญเวลาเล่นกับเพื่อน เมื่อยังเยาว์ก็จะนั่งเป็นหัวหน้าบนจอมปลวก และแต่งตั้งเพื่อนฝูงทั้งหลายให้เป็นเสนาบดีและขุนนางต่าง ๆ ออกกฎหมายว่าราชการเช่นพระเจ้าแผ่นดิน ครั้นเติบโตขึ้นก็มีลักษณะผู้นำ มีพรรคพวกผู้ติดตามเป็นลูกน้อง อุบิสัยจึงค่อนข้างจะเสียเป็นนักเลงอยู่สักหน่อยมากมาย

ถึงแม้จะมีได้รับเป็นราชบุตร สมเด็จพระเอกาทศรถก็ทรงโปรดปรานเด็กหนุ่มผู้นี้มาก พออายุ 14 ก็ตั้งเป็นมหาดเล็กหุ้มแพร อายุ 17 ได้เลื่อนเป็นจมื่นศรีสรลักษณ์หัวหมื่นมหาดเล็กอยู่มาวันหนึ่ง ท่านผู้นี้ไปเที่ยวพิธี่แรกนาขวัญ ก็วางท่าใหญ่โตจนเกิดทะเลาะวิวาททุบตีกับพวกของพระยาแรกนา เมื่อมีคนมาราบหูลฟ้องสมเด็จพระเอกาทศรถพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงพิโรธ รับสั่งให้ตามตัวจมื่นศรีสรลักษณ์มาเฝ้าแต่ไม่มีใครหาตัวได้ เพราะท่านกลัวความผิดเกรงจะถูกลงโทษจึงไปแอบซ่อนอยู่ในวัด สมเด็จพระเอกาทศรถจึงให้ตำรวจวังไปจับออกญาศรีธรรมราชมาใส่ที่คุมขัง เป็นการลงโทษพ่อแทนลูกชาย จมื่นศรีสรลักษณ์มีความกตัญญูต่อบิดาเลี้ยงนี้ จึงออกจากที่ซ่อนมาราบหูลขอรับพระราชอาญาด้วยตนเอง ผู้เขียนอ่านประวัติศาสตร์มาถึงตอนนี้ ก็เกิดมีความคิดขึ้นมา เพราะแท้จริงแล้วถ้าสมเด็จพระเอกาทศรถทรงประสงค์ที่จะทำโทษพ่อแทนลูก ก็ควรจะเอาพระองค์เองใส่คุกเพราะเป็นพระบิดาที่แท้จริงของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

จมื่นศรีสรลักษณ์จึงพ้นโทษเมื่อสมเด็จพระเอกาทศรถเสด็จสวรรคต และพระเจ้าทรงธรรมขึ้นรับราชสมบัติต่อ จมื่นศรีสรลักษณ์ก็ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระยาศรีวรวงศ์จางวางมหาดเล็กตลอดรัชกาลของพระเจ้าทรงธรรมนั้น ท่านก็รับใช้ในราชการเป็นอย่างดี ด้วยความซื่อตรง สุจริต จึงเป็นที่โปรดปรานและไว้วางใจของพระเจ้าแผ่นดินมาก สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมมีพระอนุชาอยู่องค์หนึ่ง คือ พระศรีศิลป์และมีพระราชโอรสอ่อนเยาว์สององค์ คือ พระเชษฐาและพระอาทิตยวงศ์ พระเชษฐานั้นมีอายุ 15 พรรษา และพระอาทิตยวงศ์เพิ่งมีพระชนมายุเพียง 10 ปี ครั้นถึง พ.ศ. 2171 สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมทรงประชวรหนัก รู้พระองค์ว่าจะสิ้นพระชีพายในไม่ช้า จึงรับสั่งให้พระยา

ศรีวรวงศ์มาเฝ้าและตรัสว่าไม่ทรงปรารถนาที่จะยกราชสมบัติให้แก่พระศรีศิลป์ อนุชา ตามประเพณีของบ้านเมือง ด้วยทรงประสงค์ที่จะให้พระเชษฐาเฮอร์สองค์โตได้ครองกรุงสยามต่อไปมากกว่าประกาศว่า

1. เรื่องนี้พระยาศรีวรวงศ์ก็ทูลว่า เมื่อพระเจ้าทรงธรรมสิ้นพระชีพในเดือนอ้าย แรม 7 ค่ำ ปีมะโรง พระยาศรีวรวงศ์ก็เรียกประชุมข้าราชการทั้งหลายในท้องพระโรง สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมทรงต้องการมอบราชสมบัติให้แก่พระเชษฐา เมื่อมีข้าราชการผู้ใหญ่หลายท่าน โดยเฉพาะเจ้าพระยามหาเสนาคัดค้านว่า นั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎประเพณีของบ้านเมือง ผู้ที่สมควรได้รับราชสมบัติคือพระศรีศิลป์ ซึ่งขณะนั้นกำลังบวชเป็นพระภิกษุอยู่ ไม่ควรยกเด็กอายุ 15 ปี ขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน พระยาศรีวรวงศ์ก็แสดงฤทธิ์สังหารของท่านให้กรูเข้าจับพระยามหาเสนาและข้าราชการผู้ใหญ่ทั้งหลายนั้นไปประหารชีวิตเสียทุกคน แล้วพระยาศรีวรวงศ์ก็ขึ้นยึดตำแหน่งใหม่เป็นเจ้าพระยามหาเสนาว่าที่สมุหกลาโหมแทน เราอ่านพงศาวดารไทยก็มีความรู้สึกว่าพระยาศรีวรวงศ์นี้ มีความกตัญญูต่อพระเจ้าทรงธรรม จึงปฏิบัติตามความประสงค์ของพระองค์ด้วยความจงรักภักดี แต่ถ้าเราศึกษาข้อความในหนังสือญี่ปุ่น หรือจากบันทึกของวันวลีตฝรั่งเศสชาวฮอลันดา ก็ได้ข้อมูลผิดแผกกันไป นายวันวลีตเขียนไว้ว่า “ขณะเมื่อพระเจ้าทรงธรรมประชวรหนักอยู่บนพระที่พระองค์มิได้ทรงปฏิบัติตามราชประเพณี และหลักพระราชกำหนดกฎหมาย ซึ่งมีว่าผู้ที่ควรได้รับเป็นรัชทายาทสืบราชสมบัตินั้น ต้องเป็นพระราชอนุชาของพระมหากษัตริย์ มิใช่พระราชโอรส “แต่พระองค์กลับทรงจัดเลือก ตั้งพระราชโอรสที่มีพระชนมายุเพียง 15 พรรษาเป็นรัชทายาท ฝ่ายออกญาศรีวรวงศ์กลับส่งเสริมสนับสนุน มิได้คัดค้านแต่อย่างใด เพราะคิดไว้ในใจแล้วว่า ตนจะแย่งชิงราชสมบัติของพระราชโอรสให้จงได้ จึงยอมรับบริหารจัดการตามพระราชประสงค์เสียโดยเร็ว

2. และเพื่อที่จะให้กิจการซึ่งออกญาศรีวรวงศ์คิดไว้สำเร็จได้สะดวก จึงเกลี้ยกล่อมออกญาเสนาภิมุข ที่เป็นผู้บังคับบัญชาญี่ปุ่นข้าราชการนับแต่ 600 คน ได้ยินยอมรู้เห็นด้วย ครั้นเมื่อพระเจ้าทรงธรรมราชา (ความจริงตอนนี้นวันวลีตเขียนผิด เพราะเฮอร์สองค์โตที่ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน คือ พระเชษฐาธิราช) และทรงสถาปนาออกญาศรีวรวงศ์ ขึ้นเป็นเจ้าพระยาภิรมย์ เมื่อเจ้าพระยาภิรมย์มีอำนาจสิทธิขาดใหญ่โตขึ้นเช่นนั้น ก็คิดการกำเริบมักใหญ่ใฝ่สูง แย่งอาญาสิทธิ์ภายนอกของพระองค์เสียจนสิ้นหนังสือทูลโกจิราณ ของญี่ปุ่น ก็บรรยายไว้คล้ายเคียงกัน แต่เพราะผู้แต่งเป็นญี่ปุ่นเขาก็เข้าข้างชาวญี่ปุ่นด้วยกัน โดยยกย่องพระยาเสนาภิมุข หัวหน้าทหารชาวญี่ปุ่น

ในกรุงศรีอยุธยา ว่าเป็นขุนนางที่จงรักภักดีต่อพระเจ้าทรงธรรม มีอุดมคติสูงส่งไม่เจ้าเล่ห์เห็นแก่ตัว เช่นพระยาศรีวรวงศ์ ตำนานญี่ปุ่นเล่าถึงเหตุการณ์ตอนนี้ว่า ครั้นต่อมา เมื่อพระเจ้ากรุงศรีอยุธยา ทรงพระประชวรหนัก แพทย์ถวายพระโอสถแต่พระอาการก็มิได้ทุเลาเบาบางลง เป็นอันพระองค์ ทรงเห็นว่า ไม่มีโอกาสที่จะรอดพ้นมรณภัยอันใหญ่หลวงได้แล้ว จึงมีรับสั่งให้หาเจ้าพระยากลาโหม กับยามาดา (หมายถึง พระยาศรีวรวงศ์และพระยาเสนาภิมุข ซึ่งญี่ปุ่นเรียกว่ายามาดา นางามาซา) อีกทั้งเหล่าขุนมนตรีผู้ใหญ่เข้าไปเฝ้าพระที่แล้วมีพระราชดำรัสว่า “พระองค์มีพระราชประสงค์ จะเสด็จออกจากราชสมบัติ และให้พระยุพราช สืบราชสมบัติต่อไปขอให้ขุนมนตรีทั้งหลาย จงช่วยเหลือทะนุบำรุงพระราชโอรส และช่วยกันดำเนินรัฐประศาสนนโยบายปกครองประเทศไทยให้ เป็นไปตามพระราชประเพณี ที่พระองค์ได้ทรงทำเป็นแบบอย่างไว้” ให้เจ้าพระยากลาโหมและยามาดาผลัดเปลี่ยนเวรกัน จัดการปกครองบ้านเมืองคนละปี คนใดจัดอยู่อีกคนหนึ่งต้องไปรักษาเมือง พริบพรี (เพชรบุรี)

ตอนที่ 2 กำจัดพระศรีศิลป์

หน้าที่สำคัญต่อไปของพระยาศรีวรวงศ์และพระยาเสนาภิมุข คือ กำจัดเรื่องนี้ทั้งวันว เลียดและพระราชพงศาวดารไทยเล่าไว้ละเอียดดี กล่าวในทำนองเดียวกันว่า พระยาศรีวรวงศ์ทำ อุบายส่งพระยาเสนาภิมุขมาหลอกพระศรีศิลป์ว่าจะนำกองทหารญี่ปุ่นเข้าตีพระราชวังให้พระศรี ศิลป์ขณะนั้นบวชเป็นพระภิกษุอยู่ในวัด เมื่อได้ทราบว่าจะได้มีโอกาสเป็นพระเจ้าแผ่นดินก็เชื่อนสนิท ถึงกับรีบสึกออกจากวัดตามทหารขามูไรญี่ปุ่น ยกพวกยกพลมาที่พระราชวังส่วนพระยากลาโหมนั้น คอยทำอยู่ที่วังแล้ว พอพระศรีศิลป์หลงตัวมาถึงทหารไทยก็ตรงเข้าจับทันที ส่วนขามูไรทั้งหลายที่ อารักขาพระศรีศิลป์อยู่นั้นต่างก็ยินยอม พระศรีศิลป์จึงรู้ว่าถูกเขาหลอก แต่ทุกอย่างก็สายไปแล้ว

1. นายวันวเลียดกล่าวว่า ความจริงสมเด็จพระเชษฐาธิราชก็มิได้มีพระทัยที่ตื้นนัก ถึงแม้ ไม่ปรารถนาที่จะตัดคอพระศรีศิลป์ทันที ก็เตรียมให้ตายช้า ๆ ไปเอง โดยเอาตัวไปใส่ไว้ในหลุมลึก และสั่งเจ้าพนักงานผู้ควบคุมว่า ให้ลดจำนวนอาหารที่ถวายลงทุกวัน จนกว่าจะสิ้นพระชีพไปเอง พนักงานนั้นก็มีหน้าที่ชะงักดูในหลุมวันละสามครั้ง เพื่อจะได้ทราบว่ายังมีชีวิตอยู่หรือไม่ พระศรีศิลป์ นั้นชะตายังไม่ถึงฆาต เพราะมีญาติห่าง ๆ ผู้หนึ่งซื้อหลวงมงคลเก่งชำนาญในการรบและอยู่ยงคง กระพันใครยิงแทงก็ไม่เข้า ท่านผู้นี้มีความจงรักภักดีต่อพระศรีศิลป์ จึงแอบเข้าไปในเมืองเพชรบุรี เมื่อสืบทราบแนวพระศรีศิลป์ถูกขังอยู่ตรงไหน ก็ขุดอุโมงค์ใต้ดินเข้าไปจนถึงจนได้ยินพระศรีศิลป์

ครวญครางว่า ขอติมน้ำสั๊กหน่อยเถิดก่อนจะตาย ที่ช่วยท่านขุดดินอยู่นั้น เอาตัวมาเค้นคอเสียจนตาย แล้วใส่เสื้อผ้าของพระศรีศิลป์ นายวันวเลียดเล่าว่าเมื่อหลวงมวงคลท่านขุดไปถึง จึงเลือกทาสชายคนหนึ่งเป็นศรีศิลป์ ทิ้งศพทาสไว้ในหลุม แล้วอุ้มพระศรีศิลป์หลบหนีไป เช้าวันรุ่งขึ้นพนักงานชะโงกหน้าคูในหลุม เห็นร่างชายทาสผู้เคราะห์ร้าย นอนอยู่ไม่เคลื่อนไหว จึงรายงานต่อพระเชษฐาธิราชว่าพระศรีศิลป์สิ้นพระชนม์ และทำการกลบหลุมโดยมิได้ลงไปสำรวจด้วยตนเองให้แน่นอนแล้ว

2. ส่วนหลวงมวงคลนั้น ก็นำพระศรีศิลป์ไปให้พระสงฆ์บำรุงรักษาในวัด แห่งหนึ่งจนสุขภาพร่างกายของท่านแข็งแรงตามเดิม ข่าวการรอดตายของพระศรีศิลป์นี้ แผ่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ขุนนางผู้ใหญ่ในกรุงศรีอยุธยาหลายท่านยกพวกพลมารวมด้วยที่เมืองเพชรบุรี นอกจากนั้นยังมีประชาชนมาขอเป็นทหารอีกมากมาย แม้แต่พระภิกษุก็สึกออกมาจากวัดวาอารามเป็นจำนวนมาก ทุกคนต้องการช่วยรบเพื่อชิงราชสมบัติ กลับมาถวายแก่พระศรีศิลป์จนในที่สุด เมื่อพระศรีศิลป์รวบรวมผู้คนได้ถึง 20,000 คน ก็ประกาศตนเป็นพระเจ้าแผ่นดินไทย ตั้งมั่นอยู่ที่เมืองเพชรบุรี ฝ่ายกรุงศรีอยุธยาเมื่อได้ทราบข่าวก็จัดทัพใหญ่ มีพลทหาร 20,000 คน และชาวมุไรญีปุ่นอีก 800 ยกกำลังมาที่เมืองเพชรบุรี ทัพนี้ออกญากำแหงเป็นแม่ทัพและออกญาเสนาภิมุข เป็นผู้บังคับบัญชาทหารญีปุ่น เมื่อทัพกรุงศรีอยุธยาและทัพเมืองเพชรบุรีประจันหน้ากัน พระยาเสนาภิมุขแม่ทัพญีปุ่น ก็ส่งผู้แทนมาเจรจากับหลวงมวงคล บอกว่าตนมีความปรารถนาจะนำทหารญีปุ่นมาเข้าข้างด้วย เมื่อถึงเวลารบกันในวันรุ่งขึ้น ทหารชาวมุไรทั้ง 800 คนนี้ จะแก้มือไม่รบจริงและยอมให้จับเป็นเชลยทั้งหมด เพื่อจะได้รับราชการภายใต้พระศรีศิลป์ต่อไป เพราะเหตุใดหลวงมวงคลจึงเชื่อพระยาเสนาภิมุขซึ่งเคยมาหลอกพระศรีศิลป์ให้ถูกจับไปครั้งหนึ่งแล้ว เป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจเป็นลักษณะของคนไทย ที่มักจะเชื่อตรงไปตรงมาจึงหลงกลโดนแม่ทัพญีปุ่นเขาหลอกเป็นครั้งที่สอง

วันรุ่งขึ้นเมื่อกองทัพเครื่องนอนลาเรียกพลเข้าโจมตี เชื่อสนิทว่าพวกนี้จะไม่รบจริงจึงเพียงแต่รอให้จับเป็นเชลยเท่านั้นตะลุมบอนใส่กัน ทหารเมืองเพชรบุรีก็เลิกเอาใจใส่กับเหล่าชาวมุไรญีปุ่น เพราะแต่ที่ไหนได้ นักรบชาวมุไรญีปุ่นเจ้าเล่ห์เกิดเอาจริง โละเข่นฆ่าทหารของพระศรีศิลป์ล้มตายซ้ำขวา ทหารไทยแห่งกรุงศรีอยุธยาก็ตีหนุันทัพ ภายในเวลาไม่นานกองทัพของหลวงมวงคลก็แตกพ่าย พระศรีศิลป์เองนั้นพยายามหลบหนีไปทางนครศรีธรรมราช แต่เสด็จไปไม่ทันถึงก็ถูกออกญากำแหงจับได้ นำตัวมาถวายแก่พระเชษฐาอีกครั้งหนึ่งพระศรีศิลป์นั้น เมื่อต้องเผชิญกับสมเด็จพระเชษฐาธิราชเป็นครั้งที่สอง ก็ทรงตระหนักดีว่า คราวนี้ถึงที่จะตายเป็นแน่จึงมิได้พยายาม

ขอชีวิตไว้ เพียงแต่สั่งสอนในฐานะที่เคยเป็นพระเจ้าอาและเป็นพระภิกษุมาก่อนว่าชีวิตนั้นไม่มีอะไร
เที่ยงแท้แน่นอนอนมัจจุรณะพระมหากษัตริย์เอง ขอให้ระวังตัวให้ดี เพราะวันหนึ่งอาจจะถูกพระยา
กลาโหมกำจัดเสีย เช่นพระองค์เองหลังจากนั้นพระศรีศิลป์ก็ถูกนำตัวไปปลงพระชนม์ที่วัดพระเมรุ
โคกพระยา

นายวันวเลียดเล่าว่าวิธีประหารพระศรีศิลป์นั้น คือ อนุญาตให้พระองค์เอนพระกายลง
บนผ้าผืนสีแดง แล้วเพชรฆาตก็เอาไม้แหลมเสียบเข้าไปในท้อง ปักทิ้งไว้ให้คืนกระดั่ว ๆ อยู่พัก
ใหญ่ เมื่อพระองค์ไม่เคลื่อนไหวแล้ว จึงห่อร่างด้วยผ้าแดงและโยนลงหลุมปล่อยให้ศพเอนอยู่นั่นเอง
การฆ่าเจ้านายแบบนี้ฟังดูแปลกหน่อย เพราะกฎหมายของกรุงศรีอยุธยาสมัยนั้นระบุไว้ว่า
การประหารชีวิตเจ้านายนั้น ต้องมีเพชรฆาตสองคนเรียกว่า หลวงพันหลังและนายแวงหลัง กฎ
มนเทียรบาลกล่าวว่า “นายแวงนั่งทับตัก ขุนดาบขุนใหญ่ไปนั่งดู หมื่นทะเลวงพันกราบสามคาบ ตี
ด้วยท่อนจันทน์แล้วเอาลงหลุม นายแวงทะเลวงพันผู้ใด เอาผ้าทรงแลแหวนทองโทลงถึงตายและเมื่อตี
นั้นเสื้อขลิบเบาะรอง”

ในสมัยกรุงศรีอยุธยานั้น วัดโคกพระยาเป็นที่สำหรับปลงพระชนม์ บุคคลที่เป็นเชื้อสาย
พระเจ้าแผ่นดิน ส่วนผ้าแดงและเสื้อขลิบเบาะรองนั้น มีไว้เพื่อเลือดเจ้าจะได้ไม่ตกต้องแผ่นดิน
ผู้เขียนเข้าใจว่า พระศรีศิลป์คงจะถูกประหารชีวิตด้วยวิธีนี้ และวันวเลียดฟังคนอื่นเล่าก็คงจะจดจำ
มาเขียนผิดพลาดไปหน่อยหลวงมงคลเองนั้น เมื่อทัพเพชรบุรีแตกท่านก็ต้องหลบหนีเอาตัวรอด แรก
ก็หนีซุกซ่อนตัวจากเมืองหนึ่งไปอีกเมืองหนึ่ง จนในที่สุดเปลี่ยนความคิดแอบปลอมตัวเข้ามาในกรุง
ศรีอยุธยา โดยมีแผนการจะฆ่าพระยากลาโหม แต่ไม่สำเร็จตามความต้องการ เพราะอุตส่าห์ไปแอบ
ถืออาวุธซ่อนตัวอยู่ที่ประตูวัง ทั้งวัน พระยากลาโหมท่านก็ไม่ออกมาสักทีในที่สุดจึงเลิกล้มความคิด
ไปรับเมียหลวงของท่าน พร้อมทั้งเมียน้อยอีกคนหนึ่ง หลบหนีจากกรุงศรีอยุธยาไปอยู่ใกล้เขตแดน
พม่า ใช้ชีวิตแบบพรานป่าล่าสัตว์มากินกับเมียสองคนหลบซ่อนตัวอยู่ได้เป็นเวลานาน จนกระทั่งวัน
หนึ่งเกิดเคราะห์ร้ายมีทหารจากกรุงศรีอยุธยามาพบที่ซ่อนของท่านและจับตัวภรรยาทั้งสองไป
หลวงมงคลจึงหมดกำลังใจที่จะมีชีวิตต่อไป จึงเดินทางเข้าสู่กรุงศรีอยุธยาและมอบตัวให้จับโดยดี

ตอนที่ 3 ประหารชีวิตพระเชษฐาธิราช

เมื่อกำจัดพระศรีศิลป์และหลวงมงคลได้สำเร็จแล้ว เจ้าพระยากลาโหมก็กลายเป็นผู้มี
อำนาจสูงสุดในกรุงศรีอยุธยา มีตำแหน่งเป็นผู้สำเร็จราชการ เพราะสมเด็จพระเชษฐาธิราชนั้น เป็น

เพียงเด็กอายุ 13 ปี หนังสือทูลโกจิรานของญี่ปุ่นเล่าว่า พระยากลาโหมตอนนั้นเป็นหนุ่มรูปหล่ออายุเพียง 25 ปี พระมารดาของพระเจ้าเชษฐาธิราชติดต้องพระทัย จนถึงกับสมสู่ร่วมด้วยในที่สุดทั้งสองคงจะรำคาญพระเจ้าแผ่นดินเด็กนี้เต็มที จึงคบคิดกันวางยาพิษพระเจ้าเชษฐาธิราชเสียเป็นพระราชินีแทน และพระนางก็ขึ้นครองราชสมบัติ ข้อความเหล่านี้ไม่ตรงกับประวัติศาสตร์ ทั้งที่พบในหนังสือของวันวเลียง หรือในพงศาวดารไทย คิดว่าญี่ปุ่นอาจจะแต่งเพิ่มเติมเกินความจริงไปหน่อย บันทึกหนังสือทูลโกจิราน กล่าวว่า “ล. ค.ศ. 1632 บรรดาขุนนางข้าราชการก็จัดการเชิญเสด็จพระราชโอรสขึ้นผ่านพิภพ และกระทำพระราชพิธีราชาภิเษก ณ เดือนแปด ศกนั้น” ครั้นแล้ว ยามาดาก็กลับไปรักษาเมืองพริบพริตามเดิม ส่วนเจ้าพระยา กลาโหมได้เป็นผู้สำเร็จราชการเวรแรกตามพระกระแสรับสั่ง “เวลานั้นเจ้าพระยากลาโหมมีอายุได้ 25 ปี ยังเป็นโสด รูปร่างสะสวย พระราชมารดาจึงเกิดมีพระทัยปฏิบัติในรูปโฉมของเจ้าพระยากลาโหม แล้วเลยลอบลักกระทำชู้กันขึ้น พระนางถึงกับทรงพระดำริ จะกระทำการเสกสมรสกับเจ้าพระยากลาโหม และจะให้เป็นผู้ได้ครอบครองราชสมบัติแทนพระโอรส” ที่จริงกษัตริย์พระองค์นี้แม้มีพระชนมายุเพียง 13 พรรษาที่ดี พระองค์ก็ประกอบไปด้วยพระปรีชาญาณอันเฉียบแหลม กล่าวคือ พอพระองค์ทรงทราบประพฤติแห่งพระราชมารดาเช่นนั้น ก็มีพระราชดำริที่จะเอาตัวเจ้าพระยา กลาโหมมาประหารชีวิตเสีย เพื่อเป็นทางป้องกันมิให้พระราชมารดาคิดการสำเร็จได้ “แต่พระราชดำรินี้แพร่หลายออกไปเสียก่อน พระราชมารดาจึงแสวงอุบายเชิญเสด็จมายังพระตำหนัก โดยกล่าวว่าจะมีการรื่นเริง แล้วก็ถวายพระกระยาหารอันเจือด้วยยาพิษให้พระองค์เสวยจนเสด็จสวรรคต” แต่พระราชมารดาทรงปิดบังความข้อนี้ แสร้งกล่าวว่าพระองค์เสด็จสวรรคตโดยประชวรพระโรค ซึ่งเกิดขึ้นเป็นปัจจุบันแล้วพระนางจึงมีรับสั่งให้ตกแต่งพระเมรุอย่างงดงาม ถวายเพลิงพระศพตามพระราชประเพณี “ครั้นเสร็จงานพระศพแล้วพระนางก็เสด็จขึ้นผ่านพิภพ โดยถือว่าไม่มีรัชทายาทที่สมควรสืบราชสมบัติต่อไป และใช้พระนามว่าราชินีครองแผ่นดิน” “ครั้นจันทราไปถึงจึงกล่าวแก่ยามาดาว่า พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาประชวร พระโรคเสด็จสวรรคตโดยบริสุทธิ์ พระราชินีทรงเศร้าสลดเสียพระทัยเป็นอย่างยิ่ง การที่พระราชินีก็เป็นสตรีขึ้นครอบครองราชสมบัติโดยลำพังเช่นนี้ ย่อมเป็นการขัดต่อพระราชประเพณี แต่ที่กระทำไปในครั้งนี้ ก็เป็นการกระทำชั่วคราว เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการจลาจลขึ้นในพระราชอาณาจักร บัดนี้พระราชินีขอเชิญยามาดาเข้าไปเฝ้ายังกรุงศรีอยุธยา เพื่อจะได้ทรงปรึกษาหารือ เลือกลงกษัตริย์ขึ้นครอบครองราชสมบัติต่อไป เมื่อเป็นอันตกลงเลือกตั้งผู้ใดขึ้นแล้ว พระราชินีก็จะเสด็จ

ออกจากราชสมบัติ และมอบคืนราชสมบัติให้ทันที อนึ่งพระราชินีทรงทราบว่ายามาตาไปหลงเชื่อคำคนกล่าวเท็จ ว่าพระราชินีลอบวางยาพิษพระเจ้าแผ่นดินจึงถึงกับโกรธเคือง และตระเตรียมรีพลจะยกไปตีพระนครศรีอยุธยาเพื่อจับกุมพระราชินีนั้น พระราชินีตกพระทัยมากเรื่องนี้ทรงเห็นว่าคงเกิดจากความคิดของพวกที่ปองร้ายพระราชินีเป็นแน่ เพื่อเป็นหลักฐานพระราชินีจึงส่งถ้อยคำปฏิญาณเป็นลายลักษณ์อักษร มาแสดงว่า พระองค์มิได้ทรงทำดังเรื่องราวที่กล่าวกันนั้นเลย และบัดนี้พระองค์ได้ทรงแต่งตั้งให้โอรส บุตรของยามาตาเป็นเจ้าเมืองลครและปัตตานี เมื่อยามาตาได้เห็นหลักฐานเป็นเครื่องแสดงความมีน้ำพระทัยดีของพระราชินีเช่นนั้น ก็หลงเชื่อและยอมรับจะให้บุตรเป็นเจ้าเมืองสองเมืองตามพระประสงค์ แล้วก็เชิญจันทราเลี้ยงดูเป็นการใหญ่ จันทรามั่นใจว่าความคิดฝ่ายตนได้เป็นผลสำเร็จลงแล้ว ก็ทำเป็นแสดงความขอบใจยามาตา และลากลับไปยังที่พัก

ต่อมาเมื่อยามาตาไปเยี่ยมเยียนจันทรา ณ ที่พักเป็นการตอบแทนบ้างแล้ว จันทรา ก็เลยขอลากลับมากรุงศรีอยุธยา เราได้ข้อความเหล่านี้มาจากหนังสืออุโกจิรานของญี่ปุ่น ซึ่งดูจะค่อนข้างละเอียดและพิสดารจากความจริงไปบ้าง เรื่องเจ้าพระยากลาโหมกับพระราชมารดาเล่นชู้กันนั้น ก็คงจะไม่ใช่ความจริง ส่วนเรื่องพระเชษฐาธิราชถูกพระราชมารดาวางยาพิษนั้นผิดแน่ ๆ เพราะทั้งวันวเลียดและพระราชพงศาวดารไทยฉบับต่าง ๆ กล่าวว่ามีได้เกิดขึ้นเช่นนั้นเลยพระเชษฐาธิราชนั้น ลงท้ายก็ถูกเจ้าพระยากลาโหมฆ่าตายจริง แต่เป็นเพราะเกิดขัดพระทัยพิโรธพระยากลาโหมหาว่าท่านอวดดีเป็นกบฏ จะเอาตัวลงโทษเจ้าพระยากลาโหมเลยต้องยกพวกเข้าต่อสู้ และประหารพระเจ้าเชษฐาธิราชเสียก่อน นายวันวเลียดเขียนเล่าว่า “เมื่อเจ้าพระยากลาโหมมีอำนาจสิทธิ์ขาดใหญ่โตขึ้นเช่นนั้น ก็คิดการ กำเริบมักใหญ่ใฝ่สูง แยกอำนาจสิทธิ์ภายนอกของพระองค์เสียจนสิ้น ดังจะเห็นได้เป็นตัวอย่าง เช่น การปลงศพเป็นต้น ได้มีพระราชกำหนดกฎหมายเพียรบาลอยู่ว่า ต้องกระทำเป็นลำดับสูงต่ำตามฐานะศักดิ์ของผู้ตาย “แต่เจ้าพระยากลาโหมหาได้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายเพียรบาลนั้นไม่ ถืออำนาจจัดการปลงศพบิดา โดยทำพิธีใหญ่โตจนเกินควรแก่ฐานะแห่งข้าแผ่นดิน ซึ่งถึงแม้ข้าราชการผู้มียศฐาบรรดาศักดิ์ที่สูงที่สุด ต้องมาประชุมในการศพจนในพระราชวังแทบไม่มีใครเหลืออยู่เลย การที่เจ้าพระยากลาโหมฝ่าฝืนกระทำการเช่นนี้ เป็นการดูหมิ่นพระเดชานุภาพของพระองค์โดยตรง พระองค์ทรงกริ้วกราดจนลืมนึกว่ายังทรงพระเยาว์อยู่ และมีพระราชดำรัสออกไปโดยตรงว่า เจ้าพระยากลาโหมเป็นกบฏ” ด้วยเหตุนี้ เจ้าพระยากลาโหมจึงเลยทำการจนนอกนอกหน้า คุมพรรคพวกตรงเข้าไปในพระราชวังพร้อมกับญี่ปุ่นผู้เป็นองครักษ์ พระองค์ต้องหาออก

จากพระราชวังไป ครั้นภายหลังฝ่ายเจ้าพระยาโกมลโหมจับพระองค์ได้จึ่ง ให้สำเร็จโทษเสียเรื่อง เจ้าพระยาโกมลโหมถูกเหตุการณ์บังคับให้ประหารพระเจ้าเชษฐาธิราชที่ “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ วิจารณ์ให้ถ่องแท้ ตกพระทัยตรัสให้ชาวป้อม ล้อมพระราชวังขึ้นประจำที่ แล้วเตรียมทหารในไว้เป็น กอง ๆ จึงดำรัสให้ขุนมหานทรออกไปหาตัวเจ้าพระยาโกมลโหมสุริยวงศ์เข้ามา ขณะนั้นจมีนสรร เพชญ์ภักดีสอดหนังสือกลับไปก่อนว่า พระโองการจะให้หาเข้ามาดูม้วย บัดนี้เตรียมไว้พร้อมอยู่แล้ว เมื่อเจ้าคุณเข้ามานั้น ให้คาดเชือกเข้ามาทีเดียว เจ้าพระยาโกมลโหมท่านเห็นข้าราชการทั้งหลายบน นอบเกรงกลัวดี จึงกล่าวต่อไปว่า “ท่านทั้งปวงจงเห็นจริงด้วยเราเถิด เรากตัญญูคิดว่าเป็นลูกเจ้าข้า แดง จึงเป็นต้นคิดอ่านปรีksamให้เสียราชประเพณี ยกราชสมบัติถวายแล้วยังหาไม่ความดีไม่ ฟังแต่ คำคนยุยงกลับจะมาทำร้ายเรา ผู้มีความชอบต่อแผ่นดินอีกเล่า ท่านทั้งปวงจะทำราชการไปข้างหน้า จงเร่งคิดเถิด”

ตอน 4 กำจัดยามาดาคุ่งญี่ปุ่น

ถ้าเราศึกษาจากพระราชพงศาวดารของไทยต่อไปก็จะได้ความรู้ว่า เจ้าพระยาโกมลโหมนี้ ท่านเป็นคนดีจริง ไม่คิดเห็นแก่ตัวเลยเพราะถึงแม้จะมีอำนาจสูงสุดในกรุงศรีอยุธยา หลังจาก ประหารพระเจ้าเชษฐาธิราชราชาอายุน้อยไปแล้ว ก็ยังอุตสาหะยกพระอาทิตย์วงศ์อนุชาของพระเจ้าเชษฐา ธิราช ซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียง 9 พรรษาขึ้นเป็นกษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยาต่อไป ส่วนตัวท่านเองนั้น ยอมเป็นแค่ผู้สำเร็จราชการรักษาแผ่นดิน พงศาวดารเล่าว่า ฝ่ายเสนาพฤตมาตย์ราชบุโรทิศ ทั้งหลาย จึงเอาเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ไปถวายเจ้าพระยาโกมลโหมสุริยวงศ์มิได้รับว่าเราทำการ ครั้งนี้ จะชิงราชสมบัติได้ เพราะภัยมาถึงตัวแล้วก็จำเป็น พระอาทิตย์วงศ์ซึ่งเป็นราชบุตร พระมหากษัตริย์นั้นยังมีอยู่ ควรจะยกพระอาทิตย์วงศ์ขึ้นผ่านสมบัติโดยราชประเพณีจึงจะชอบ ปรีksamเสนาบดีทั้งปวงพร้อมแล้ว ก็ราชาภิเษกพระอาทิตย์วงศ์ขึ้นผ่านพิภพกรุงพระนครศรีอยุธยา” แต่ฝรั่งนายวันวเลียดนั้น ออกความเห็นในหนังสือของเขาไว้ผิดแปลกไปจากพงศาวดาร โดยอ้างว่า ความจริงเจ้าพระยาโกมลโหมนั้นอยากเป็นพระเจ้าแผ่นดินเต็มที่แล้ว ชดอยู่ที่ว่ายังเกรงกลัวกำลังของ พระยาเสนาภิมุข แม่ทัพกองทหารญี่ปุ่น เพราะท่านผู้นี้มีความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม มาก และถึงแม้จะเป็นต่างชาติชาวญี่ปุ่นก็เป็นที่ยำเกรงในหมู่ขุนนางไทยทั้งหลาย เพราะทหารญี่ปุ่น ซามูไรนั้น ถึงแม้จะมีจำนวนน้อยกว่าทหารไทยก็มักมีฝีมือ รอบเหนือกว่ามิใช่จะกำจัดปราบปรามเอา ได้โดยง่าย นายวันวเลียดบันทึกไว้ว่า “ที่จริง เจ้าพระยาโกมลโหมตั้งใจจะขึ้นครองราชสมบัติเสียเอง

แต่บังเอิญมีคู่แข่งที่มีอำนาจเป็นใหญ่อยู่ในพวกของตนอีกคนหนึ่ง เจ้าพระยาโกโหมจึงจำเป็นต้องสงบความคิดนั้นไว้” เจ้าพระยาโกโหมใคร่ประสงค์จะฟังการออกญาเสนาภิมุขว่าจะคิดประการใด ในการเลือกตั้งผู้ครอบครองราชสมบัติ ครั้นคืนวันหนึ่งเป็นเวลาเดือนมิดจึงพร้อมกับออกญาพระคลังพากันลงเรือไปบ้านออกญาเสนาภิมุขแต่สองคน โดยมีได้มีข้าทาสติดตามไปด้วย “เจ้าพระยาโกโหมกล่าวเป็นที่ปรึกษาว่า พระราชอาณาจักรที่จะดำรงอยู่ โดยมีมีพระมหากษัตริย์ทรงปกป้องรักษานั้นไม่ได้ ส่วนพระราชอนุชาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้เสด็จสวรรคตไปเมื่อเร็ว ๆ นั้นเล่า ก็ล้วนแต่ยังทรงพระเยาว์ครั้นจะอัญเชิญเสด็จขึ้นครอบครองราชสมบัติเกรงว่าจะมีภัยแก่บ้านเมืองน่าเสียดาย ที่ประเทศอันทรงไว้ด้วยอำนาจอันใหญ่เช่นนี้ จะมีแต่พระมหากษัตริย์ที่ทรงพระเยาว์ ขอให้ออกญาเสนาภิมุขพิจารณาว่า ควรคัดเลือกขุนนางผู้ใหญ่คนใดคนหนึ่งขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน รังการไปชั่วคราก่อนหรือไม่ ต่อเมื่อพระองค์ทรงพระเจริญ มีพระชนมายุสมควรครอบครองราชสมบัติแล้ว จึงมอบถวายราชสมบัติคืนต่อไป ออกญาเสนาภิมุขเมื่อได้ฟังถ้อยคำเจ้าพระยาโกโหมเช่นนั้นก็รู้เท่าจึงตอบว่า ถ้าถึงคราวจำเป็นจะต้องเลือกขุนนางผู้ใหญ่คนใดคนหนึ่ง เพื่อตั้งขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินผู้รังการแล้ว จะมีผู้เลือกเจ้าพระยาโกโหมเป็นมั่นคง เพราะเจ้าพระยาโกโหมเป็นทั้งราชตระกูลและเป็นขุนนางผู้ใหญ่ที่มีอำนาจสูงสุด ไม่มีผู้ใดที่สมควรยิ่งไปกว่าเป็นแน่แท้ “แต่ถ้าเลือกเจ้าพระยาโกโหมขึ้น ประชาชนก็จะมีข้อครหาและทั้งจะเข้าใจว่าสมรู้เป็นใจกันใช้อำนาจอันมิชอบธรรม เจ้าพระยาโกโหมจะครอบครองบ้านเมืองโดยปราศจากความสุจริตอันหนึ่ง ถ้าเลือกตั้งขุนนางผู้อื่นขึ้นน่าเกรงว่า เมื่อถึงคราวที่พระองค์ทรงพระเจริญ และมีพระชนมายุสมควรได้ขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติแล้ว ผู้นั้นก็จะยึดเอาราชสมบัติไว้เป็นของตนเสียไม่ยอมถวายคืน ขอนักกลับจะเป็นเหตุทอ้งพระโรง พระราชวังเกี่ยวโต เมืองหลวงเก่าของญี่ปุ่นให้ซัดยวงศ์ของพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาเสื่อมสูญไป

ส่วนข้อที่จะให้เจ้าพระยาโกโหมเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินนั้น เจ้าพระยาโกโหมไม่มีความประสงค์เลย แต่เมื่อมาคิดว่าถึงอย่างไรก็ดี การครั้งนี้ต้องตกอยู่ในความพิเคราะห์พิจารณาของออกญาเสนาภิมุขโดยมาก ถ้าปฏิเสธไม่ยอมรับโดยดีแล้ว ออกญาเสนาภิมุขคงจะเลือกหาผู้อื่นต่อไปอีก และผู้นั้นคงไม่ขัดขวางเลย “ด้วยเหตุนี้เจ้าพระยาโกโหมจึงเป็นอันตกลงและรีบกลับไปยังพระนครศรีอยุธยา “ครั้นรุ่งขึ้นก็ให้มีการประชุมมุขมนตรีและขุนนางข้าราชการทั้งหลาย เจ้าพระยาโกโหมกล่าวในที่ประชุมว่า กรุงศรีอยุธยาจะดำรงอยู่โดยมีมีพระ มหากษัตริราชครอบครองนั้น

ไม่ได้ และในเวลานี้ยังมีพระราชโอรสของ พระพุทธเจ้าหลวงอยู่หลายพระองค์ พระองค์ผู้เป็นเชษฐาโอรสมีพระชนมายุประมาณสิบพรรษา สมควรจะได้สืบราชสมบัติยิ่งกว่าผู้อื่น เหล่ามุขมนตรี และข้าราชการทั้งหลายที่มาประชุม รวมทั้งออกญาเสนาภิมุขด้วยกันเป็นอันตกลงพร้อมกัน แล้วจึงกระทำพิธีราชาภิเษกอัญเชิญเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติตามขัตติยประเพณี และถวายพระนามว่าพระอาทิตย์วงศ์

“ส่วนเจ้าพระยากลาโหมที่ประชุมตกลงตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ในการเลือกอัญเชิญเสด็จพระอาทิตย์จักรวงศ์ขึ้นครองครองราชสมบัตินี้ แม้ประชาชนพลเมืองผู้หวังจะให้การเป็นไปโดยชอบด้วยทำนองครองราช ประเพณี ก็พากันลงความเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งเหมือนกัน” ข้อความของวันวเลียดนี้แสดงให้เห็นว่า เจ้าพระยากลาโหมมิได้ยกตนขึ้น “ฝ่ายเจ้าพระยากลาโหมเมื่อทราบแน่ว่าตนมิได้รับผลอันใดจากออกญาเสนาภิมุขแล้ว ก็จำต้องยอมเห็นพ้องด้วยความคิดของออกญาเสนาภิมุข ในการที่จะอัญเชิญพระราชอนุชาขึ้นครองครองราชสมบัติ” ส่วนข้อที่จะให้เจ้าพระยากลาโหมเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินนั้น เจ้าพระยากลาโหมไม่มีความประสงค์เลย แต่เมื่อมาคิดว่าถึงอย่างไรก็ดี การครั้งนี้ต้องตกอยู่ในความพิเคราะห์พิจารณาของออกญาเสนาภิมุขโดยมาก ถ้าปฏิเสธไม่ยอมรับโดยดีแล้ว ออกญาเสนาภิมุขคงจะเลือกหาผู้อื่นต่อไปอีก และผู้นั้นคงไม่ขัดขวางเลย ด้วยเหตุนี้ เจ้าพระยากลาโหมจึงเป็นอันตกลงและรีบกลับไปยังพระนครศรีอยุธยา “ครั้นรุ่งขึ้น ก็ให้มีการประชุมมุขมนตรีและขุนนางข้าราชการทั้งหลาย เจ้าพระยากลาโหมกล่าวในที่ประชุมว่ากรุงศรีอยุธยาจะดำรงอยู่โดยมีพระมหากษัตริราชครอครองนั้นไม่ได้และในเวลานี้ ยังมีพระราชโอรสของพระพุทธเจ้าหลวงอยู่หลายพระองค์ พระองค์ผู้เป็นเชษฐาโอรสมีพระชนมายุประมาณสิบพรรษา สมควรจะได้สืบราชสมบัติยิ่งกว่าผู้อื่น เหล่ามุขมนตรีและข้าราชการทั้งหลายที่มาประชุม รวมทั้งออกญาเสนาภิมุขด้วยกันเป็นอันตกลงพร้อมกัน แล้วจึงกระทำพิธีราชาภิเษกอัญเชิญเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติตามขัตติยประเพณี และถวายพระนามว่าพระอาทิตย์วงศ์” ส่วนเจ้าพระยากลาโหมที่ประชุมตกลงตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ในการเลือกอัญเชิญเสด็จพระอาทิตย์จักรวงศ์ขึ้นครองครองราชสมบัตินี้ แม้ประชาชนพลเมืองผู้หวังจะให้การเป็นไปโดยชอบด้วยทำนองครองราชประเพณี ก็พากันลงความเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งเหมือนกัน” ข้อความของวันวเลียดนี้แสดงให้เห็นว่าเจ้าพระยากลาโหมมิได้ยกตน

ความอริแต่กร้าวระหว่างเจ้าพระยาလာโหมกับออกญาเสนาภิมุขสหายเก่าของผู้ตายจึงเริ่มมีขึ้น แต่ครั้งเจ้าพระยาလာโหมจะกำจัดออกญาเสนาภิมุขโดยเปิดเผยบ้าง ก็ยังเกรงความกล้าหาญของญี่ปุ่นอยู่มาก เพราะออกญาเสนาภิมุขเป็นหัวหน้า และเป็นที่รักใคร่ของชนชาวญี่ปุ่นอย่างสนิทสนม “เจ้าพระยาလာโหมจึงคิดกำจัดด้วยกลอุบายอันลึกลับ กล่าวคือได้ พยายามกล่าวเท็จเพ็ดทูลพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาด้วยประการต่าง ๆ จนพระองค์ทรงเชื่อถือ และมีพระกระแสรับสั่งให้เจ้าเมืองลครเข้าไปเฝ้ายังพระนครศรีอยุธยา เพราะเวลานั้นเจ้าพระยาလာโหมคาดการณ์ล่วงหน้าไว้ตลอดแล้วว่าเจ้าลคร คงยังละทิ้งบ้านเมืองไปเฝ้าตามพระกระแสรับสั่งไม่ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเจ้าเมืองลครมิได้เข้าไปเฝ้าตามรับสั่ง จึงเป็นโอกาสให้เจ้าพระยาလာโหมกราบทูล ยุยงเติมต่อไปว่าเจ้าเมืองลครเป็นกบฏ ควรทรงแต่งตั้งให้ออกญาเสนาภิมุขไปเป็นเจ้าเมืองลครแทนที่เจ้าเมืองเก่า แม้เจ้าพระยาလာโหมคิดอ่านกำจัดออกญาเสนาภิมุขให้ออกไปเสียจาก กรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ จนออกญาเสนาภิมุขกระทำปฏิญาณถวาย และรับทอ้งตราตั้งแล้วก็ดี เจ้าพระยาလာโหมยังทูลแนะนำต่อไปอีกว่า ควรให้ออกญาเสนาภิมุขพาชนชาวญี่ปุ่นที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในกรุงศรีอยุธยาไปด้วยทั้งสิ้น จะได้เป็นการประดับเกียรติยศ และเพิ่มอำนาจแห่งการปกครองอันเด็ดขาดของ ออกญาเสนาภิมุข “ครั้งเจ้าพระยาလာโหมกำจัดคนทั้งสอง ที่ตนมีความเกรงขามอยู่นั้นสำเร็จสมประสงค์แล้ว ก็เป็นอันเบาใจที่จะคิดการต่อไป”

ตอน 5 กำจัดพระอาทิตย์วงศ์

เจ้าพระยาเสนาภิมุขแม่ทัพนักรบญี่ปุ่น จะถึงแก่ความตายเพราะถูกวางยาพิษในอาหาร หรือเพราะโดนเอายาพิษใส่แผลที่ขาที่ตามผลในประวัติศาสตร์ก็เหมือนกัน คือเจ้าพระยาလာโหมท่านก็ได้กำจัดคู่แข่งอำนาจบารมีคนสุดท้ายของท่านไปมาถึงตอนนี้ก็มีเหลืออยู่เพียงพระอาทิตย์วงศ์เด็กอายุเก้าขวบสิบขวบ ที่ยังนั่งโดดเป็นพระเจ้าแผ่นดินขวางทางอยู่เมื่อสิ้นพระยาจักรีและเจ้าพระยาเสนาภิมุขไปแล้ว พระอาทิตย์วงศ์ก็ขาดที่พึ่ง ไม่มีขุนนางอื่นใดกล้าอุดหนุนความจริงแล้วพระราชพงศาวดารของไทยเราเองก็กล่าวว่า สมเด็จพระอาทิตย์วงศ์นี้ มีลักษณะและอุปนิสัยไม่ดี คือยังเป็นเด็กแต่วางท่าใหญ่โต ถือว่าฉันเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ก็ไม่แสดงความเคารพต่อข้าราชการขุนนางที่เป็นผู้ใหญ่กว่า ชอบเล่นหัวลอกเยาะผู้อื่นอยู่ได้ไม่นานก็มีแต่ผู้คนเกลียดชัง ลงท้ายไม่มีใครทนได้เหล่าข้าราชการทั้งหลายจึงขอร้องให้เจ้าพระยาလာโหมผู้สำเร็จราชการ ปลดออกจากตำแหน่งเสียพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา บันทึกไว้ว่า “พระอาทิตย์วงศ์ได้ผ่านสมบัติ

ครั้งนั้นพระชนมได้เฝ้าพราหมณ์ ยังทรงพระเยาวราชมอยู่นัก มิได้รู้ที่จะว่าราชการสิ่งใด มีแต่เที่ยวประพาสจับแพะจับแกะเล่น เจ้าพนักงานต้องนำเครื่องทรงและเครื่องเสวยตามไปถวายทุกแห่ง แต่ทำดังนี้เป็นนิจันรันตร์ได้ประมาณหกเดือน มุขมนตรีทั้งปวงปรึกษากันว่า พระมหากษัตริย์เป็นดังนี้ การแผ่นดินจะเสียไปจำจะยกพระอาทิตย์วงศ์ลงเสียจากเศวตฉัตร ควรจะเอาราชสมบัติถวายเจ้าพระยาภิรมย์มงคลไหมสุริยวงศ์” พิจารณาแล้วก็นำเอาเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์มาถวายเจ้าพระยาภิรมย์มงคล ไทลประพฤติเหตุซึ่งพระอาทิตย์วงศ์จะครองแผ่นดินไปมิได้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอถวายราชสมบัติแก่พระองค์ ขอจงพระกรุณารับทำนุบำรุงสมณชีพราหมณ์ อาณาประชาราษฎร์ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินจะได้อยู่เย็นเป็นสุข เพราะพระเดชเดชาานุภาพของพระองค์นั้นเกิด “เจ้าพระยาภิรมย์มงคลได้ฟังมุขมนตรีทั้งปวงมาอ่อนวอนดังนั้น ก็รับว่าจะครองราชสมบัติ เสนาบดีมนตรีมุขทั้งหลายมีความยินดีนัก ก็อัญเชิญเสด็จเข้าอยู่ในพระราชวัง แล้วเสนาบดีถวายราชบุโรหิตทิวชาจารย์พร้อม กันให้พระโหราธิบดีหาฤกษ์ ก็ตั้งการพระราชพิธีปราบดาภิเษก” พระอาทิตย์วงศ์เองนั้นพงศาวดารเล่าว่า เจ้าพระยาภิรมย์หรือพระเจ้าปราสาททองนี้ มิได้นำไปฆ่าเหมือนพระเชษฐาธิราช คงจะสงสารว่ายังเป็นเด็ก น้อยนัก จึงให้อยู่ในพระราชวังกับพระนมพี่เลี้ยงต่อไป แต่ถึงกระนั้นพระอาทิตย์วงศ์ก็ยังปฏิบัติตนไม่ถูกอยู่ดี วันหนึ่งความไม่มีมารยาท ก็ทำให้พระเจ้าปราสาททองพิโรธอย่างหนัก พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาเล่าว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินด้วยสนมราชกัญญา นมัสการจุดเทียนพรรษาถวายพระพุทธปฏิมากร ณ วัดศรีสรรเพชญ์ เสด็จไปประพาสหน้าวิหารใหญ่ ทอดพระเนตรเห็นพระอาทิตย์วงศ์ ราชบุตรพระเจ้าทรงธรรม ซึ่งยกออกเสียจากราชสมบัติขึ้นนั่งห้อยเท้าอยู่บนหลังกำแพงแก้ว ชี้พระหัตถ์ตรัสว่าพระอาทิตย์วงศ์อาจมิได้ลงจากกำแพงแก้วให้ต่ำ ลดพระอาทิตย์วงศ์ลงจากยศให้ไปปลูกเรือนเสาไม้ไผ่สองห้องสองหลังริมวัดท่าทราย ให้พระอาทิตย์วงศ์อยู่ให้คนอยู่ด้วยสองคนแต่พอตักน้ำหุงข้าว สักแล้วเสด็จเข้าพระราชวัง” พระอาทิตย์วงศ์ถูกไล่ออกจากวัง ลดฐานะไปอยู่บ้านไม้ไผ่สองห้องสองหลัง มีคนรับใช้เพียงสองคน ก็คงนึกโกรธคาดแค้นอยู่ทุกวัน ต้องทนเจิบๆ อัดอั้นตันใจมาจนอายุได้ 16 พรรษา จึงแอบหาพรรคพวกซ่องสุมผู้คนไว้เตรียมแก้แค้น จะแย่งราชสมบัติกลับมาเป็นของตนให้ได้ “ส่วนพวกจันทราที่หนีรอดมาได้ก็พากันนำข่าวมาแจ้งยังกรุงศรีอยุธยา ไม่ช้าข่าวนั้นก็แพร่หลายใหญ่โตไปว่าไอ้คนกำลังตระเตรียมรีพลประมาณสามแสน ซึ่งเกณฑ์ได้จากเมืองพริบพรีเมืองลคร เมืองปัตตานี เมืองมอญ ลาว และเมืองต่าง ๆ ในแหลมอินโดจีน จะยกเข้ามายังพระนครศรีอยุธยา” ข่าวการเตรียมศึก

ของโออินนี่จะเป็นความจริงหรือเพียงข่าวลือก็ตาม ก็ต้องก่อความหนักพระทัยให้แก่พระเจ้าปราสาททองเป็นอย่างมาก การขึ้นสู่อำนาจสมบัติของพระองค์นั้นเต็มไปด้วยศัตรูอุปสรรคที่ต้องต่อสู้ปราบกำจัดสมเด็จพระเชษฐาธิราช พระอาทิตย์วงศ์และเจ้าพระยาเสนาภิมุขได้สำเร็จแล้ว สิ่งกีดขวางก็ยังไม่หมดไป เพราะยังมีโออินน์กรบขามุไรหนุ่มญี่ปุ่น เคียดแค้นเพราะพ่อถูกฆ่า จะตามมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกแต่เราก็กังใจได้ว่า บุคคลเช่นสมเด็จพระเจ้าปราสาททองนั้น จะไม่ทรงหวั่นกลัวผู้ใด เพราะได้เคยเผชิญต่อศัตรูและเหตุการณ์ร้ายแรงมามากต่อมากแล้ว การเตรียมศึกของโออินน์นี่จึงเป็นเพียงปัญหาใหม่ ที่จะต้องแก้ไขกันต่อไป ฝ่ายกรุงศรีอยุธยาจึงจัดกองทัพอภัยรับศึกโออินน์อย่างเต็มที่ และในเวลาเดียวกันก็คิดกำจัดทำร้ายชนชาวญี่ปุ่นทั้งพลเรือนและทหารขามุไรที่พำนัก

ตอนที่ 6 กวาดล้างญี่ปุ่นออกจากกรุงสยาม

ฝ่ายไทยเราก็กังใจว่า ต่อจากนี้ไปชาวญี่ปุ่นนี้ถือว่าเป็น Personanon Grata ญี่ปุ่นใดเข้ามาในเขตพระราชวัง จะถูกจับตัวประหารชีวิตทันที หลังจากประกาศได้ไม่นานก็มีขามุไรญี่ปุ่นคนหนึ่ง บุกรุกเข้าไปในพระราชวัง จะเข้าไปด้วยความประสงค์อันใดนั้นเราไม่ทราบดี เพราะหนังสือญี่ปุ่นมิได้บอกเหตุผลไว้ ผู้เขียนไม่ทราบว่าจะแอบเข้าไปปลงพระชนม์พระเจ้าปราสาททองแบบนินจาหรือเปล่า แต่ระหว่างที่ซุกดาบเดินย่องอยู่ในเขตวังนั้น ตำรวจไทยเห็นเข้าก็กรูกันเข้าล้อมจับ จึงเกิดการสู้รบชุลมุนระหว่าง ญี่ปุ่นคนเดียวกับตำรวจไทยหลายสิบคนผลปรากฏว่ากว่าจะถูกจับตัวได้ ขามุไรญี่ปุ่นนี้ฆ่าตำรวจไทยตายไปถึงสี่คน และฟันทหารวังบาดเจ็บสาหัสอีกเก้าคนครั้นวันรุ่งขึ้นไทยเราจึงส่งจดหมายถึงหัวหน้าชาวบ้านญี่ปุ่นร้องทุกข์ว่าขามุไรญี่ปุ่นลักลอบเข้ามาในพระราชวังต่อสู้กับตำรวจวังฆ่าไทยตายถึงสี่คน และยังทำบาดเจ็บอีกเก้า เราต้องการให้ญี่ปุ่นส่งขามุไรมาชดใช้สิบสามคนเพื่อไทยจะได้ประหารชีวิตเสียสี่ และทำให้บาดเจ็บอีกเก้าแทนกันไปจึงจะถือว่ายุติธรรม ฝ่ายญี่ปุ่นก็ไม่ยอมกระทำตามคำสั่ง จึงเกิดความตึงเครียดโต้ตอบกันไปมาอีกนานในที่สุดทูตแขกอินเดียในกรุงศรีอยุธยา จึงรับเป็นผู้ตัดสินความ โดยกำหนดให้ฝ่ายญี่ปุ่นเสียเงินค่าทำขวัญผู้ตายเป็นจำนวนถึง 133 ชั่ง ซึ่งก็เป็น เงินมากมายในสมัยโบราณ เพราะชั่งหนึ่งเท่ากับ 80 บาท 133 ชั่ง รวมเป็นเงินตั้งหนึ่งหมื่นหกร้อยสี่สิบบาท ซึ่งในสมัยนี้เทียบเท่าเงินหลายแสนหลายล้านบาท ซึ่งพ่อค้าญี่ปุ่นเหล่านั้นก็ยินดีจ่าย เพราะเวลานั้นทุกคนอยู่ในภาวะคับขันอันตราย จะต้องละทิ้งบ้านช่องที่ดินทรัพย์สมบัติที่เคยมี พลัดพรากจากลูกเมียที่เป็นคนไทย เตรียมหลบหนีออกจากกรุงสยามเอาตัวรอดก่อน เพราะฉะนั้นเงินทองของนอกกายจึงไม่เป็นสิ่งที่น่าเสียตายเลย เมื่อฝ่ายญี่ปุ่นยอมจ่ายเงินทุก

บาททุกสวดแล้ว ท่านทูตแขกอินเดียก็ตัดสินใจให้พระเจ้าปราสาททองคืนเรือสำเภาของญี่ปุ่น ทั้ง 30 ลำ เพื่อชนชาวญี่ปุ่นจะได้ทางไปออกทะเลอ่าวลากูนาสยามไปโดยปลอดภัย ถึงวันแรม 4 ค่ำ เดือนยี่ พ.ศ. 2176 คนญี่ปุ่นทั้งหลายก็เตรียมตัวลงเรือเพื่อออกจากเมืองไทย ฝ่ายสมเด็จพระเจ้าปราสาททองนั้นยังทรงระแวงอยู่ดีว่าญี่ปุ่นเหล่านี้ เมื่อลงเรือสำเภากลับมาสืบลำแล้ว ก็จะแล่นลงใต้ไปรวมพวกกับโอรินที่นครศรีธรรมราช แล้ววกกลับมาตีกรุงศรีอยุธยา พระองค์จึงกลับพระทัยไม่ปฏิบัติตามสัญญา

ขณะที่ญี่ปุ่นกำลังลงเรือกันนั้น ก็ส่งทหารไทยเป็นจำนวนสามพันคนเข้าโจมตีญี่ปุ่น นอกจากนั้นไทยเรายังขอให้เรือสำเภาโปรตุเกสทั้งหลายที่จอด ทอดสมอยู่ในลำแม่น้ำร่วมทำร้าย ญี่ปุ่นด้วย จึงเกิดการรบใหญ่ขึ้นในแม่น้ำไทย ระหว่างชายฉกรรจ์ชามูไรญี่ปุ่นและทหารของพระเจ้าปราสาททองต่อสู้กันที่ท่าเรืออย่างหนัก จนผู้คนบาดเจ็บล้มตายทั้งสองข้างฝ่ายญี่ปุ่นนั้นก็รบพลาถอยพลาถ พยายามเคลื่อนเรือสำเภาออกจากท่าไทยเราก็กองทหารพายเรือติดตาม ปั่นขึ้นบนสำเภาญี่ปุ่น การต่อสู้จึงลามมาถึงกลางน้ำด้วยจนในที่สุดเรือสำเภาญี่ปุ่นสามารถออกจากอ่าวไทยไปได้หมด แต่ชามูไรญี่ปุ่นนั้นต้องเสียชีวิตถูกไทยฆ่าถึง 43 คน ฝรั่งเศสจัดไว้ว่าฝ่ายไทยนั้นตายไปกว่า 500 คน แปลว่าในการรบครั้งนี้ คนของเราตายมากกว่าเขาถึงสิบเท่าทั้ง ๆ ที่มีกำลังมากกว่าและเป็นฝ่ายจู่โจมเขาก่อนหนังสือทูตโบราณเล่าต่อไปว่า เหล่าสำเภาญี่ปุ่นที่หนีรอดออกทะเลไปได้ นั้น ก็แล่นลงใต้ไปสมทบกับกองทัพของโอรินจริง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การทำนายของพระเจ้าปราสาททองนั้นไม่ผิด ทำให้เราต้องเห็นพระทัยพระองค์บ้างและอภัยต่อการกลับคำของพระเจ้าแผ่นดิน

ส่วนญี่ปุ่นที่ยังตั้งภูมิลำเนาอาศัยไทยได้พยายามเที่ยวสืบแสวงหา และฆ่าเสียด้วยความพยายามอยู่ในที่ต่าง ๆ มาดร้ายเป็นอันมาก สมเด็จพระเจ้าปราสาททองขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อพ.ศ. 2473 ดำรงตำแหน่งเป็นพระเจ้ากรุงสยามอยู่เป็นเวลานานถึง 25 ปี จึงเสด็จสวรรคต

บทวิจารณ์หนังสือ

จุดเด่น

มีเนื้อหาสาระของความเป็นกษัตริย์ในการทำหน้าที่ปกครองบ้านเรือนให้มีความสุข และมีความมั่นคงในการค้าขายกับต่างชาติทำให้ประชาชนได้รับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ของตะวันตกเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศสยามในสมัยนั้นให้มีความทัดเทียมกับประเทศข้างเคียงหรือมี

พัฒนาการในภาพรวมที่ดีกว่า จะเห็นได้ว่าผู้เขียนต้องการนำเสนอแนวนโยบายของพระเจ้าปราสาททองที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้สยามประเทศพัฒนาเข้มแข็งทั้งภายในและภายนอกแม้กระทั่งการทำนายทายทักของโหราจารย์พระองค์เชื้อสนิทในเช่นเรื่องการเปลี่ยนศักราชให้รอดพ้นอาเพศจนเป็นชาติไทยที่เข้มแข็งในยุคปัจจุบันสอดคล้องกับหนังสือของวรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ ได้กล่าวถึงการทำนายทายทักเป็นสิ่งที่อยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ย้อนกลับไปรัชสมัยของ สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง พระมหากษัตริย์ลำดับที่ 24 ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ.2172-2199 พระองค์ทรงมีความเชื่อเรื่องโชคลางและการทำนายเป็นอย่างมากในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กล่าวถึงรัชสมัยของพระองค์ปรากฏเรื่องราวความเชื่อเรื่องโชคลางอยู่หลายส่วนด้วยกันสาเหตุหนึ่งที่พระองค์ทรงเชื่อเรื่องโชคลางอาจเป็นเพราะพระองค์ทรงขึ้นมาเป็นพระมหากษัตริย์ด้วยวิธีการที่ไม่สะดวกและราบรื่นนัก เพราะพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งขุนนางชั้นผู้ใหญ่มาก่อน จากโครงสร้างการปกครองในช่วงเวลานั้นที่ได้ให้บทบาทกับขุนนางเป็นจำนวนมาก จนอำนาจที่มีสามารถกำจุดู่งทางการเมืองได้ เช่น ออกญากลาโหมสุริยวงศ์ที่เป็นตำแหน่งก่อนหน้าที่จะเลื่อนสถานะเป็นพระมหากษัตริย์ (วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ, 2560)

จุดด้อยของหนังสือ

จุดด้อยของหนังสือเรื่อง “พระเจ้าปราสาททอง กษัตริย์นักสู้” ผู้วิจารณ์ไม่เห็นด้วยกับหนังสือเล่มนี้ คือ ไม่มีเชิงอรรถอ้างอิง ไม่มีบรรณานุกรมให้สืบค้นเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นพระราชพงศาวดารของไทย พงศาวดารของเขมร หนังสือทูโกจิรานของญี่ปุ่น จากบันทึกของนายวันวเลียดชาวฝรั่งเศสซึ่งคล้ายกับหนังสือ : เหตุใดพม่าจึงต้องเผากรุงศรีอยุธยา กล่าวถึงการสงครามเหมือนการค้าชนิดหนึ่งที่ต้องลงทุนเป็นเบื้องต้น จึงต้องมีกำไรในเบื้องปลายด้วยวัตถุประสงค์ดังนี้ เมื่อปล้นฆ่า จนหน้าใจแล้วจึงเผากรุงศรีอยุธยาเสียจนราบเรียบเป็นหน้ากลอง สร้างความเจ็บปวดลุ่มลึกให้แก่ชาวสยามยากที่จะลืมเลือนหายไปกับกาลเวลา เห็นสิ่งปรักหักพังของปราสาทราชวัง วัดวาอารามใหญ่น้อยในเกาะกรุงศรีอยุธยาครั้งไรก็ให้กุมแค้นขึ้นมาทันที สยามเสียกรุงทั้งสองครั้งเพราะคนสยามไม่เป็นสามัคคีและมีบางคนขายชาติ (ลำจุล ฮวบเจริญ, 2560)

บทสรุป

การปกครองของกษัตริย์ในสมัยอยุธยาต้องใช้ความอดทน ความวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างมากในการปกป้องประเทศและพัฒนาประเทศในช่วงสมัยของพระเจ้าปราสาททองก็เช่นเดียวกันได้มีการค้าขายสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ เช่น ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เป็นต้น ขณะเดียวกันสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองในราชสำนักก็ยังไม่สงบนิ่งมรียอแย่งอำนาจราชบัลลังก์หลายต่อหลายครั้งกระทั่งเกิดปรากฏการณ์ที่เจ้านายจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธชาวต่างชาติไว้ปกป้องรักษาอำนาจของตน จนกองกำลังเหล่านั้นมีอำนาจต่อรองมากขึ้นและก่อกบฏหลายครั้งซึ่งพระมหากษัตริย์จะต้องปรับปรุงแก้ไขกองทัพให้เข้มแข็งอยู่เสมอถึงจะรอดพ้นปัญหาดังกล่าวได้

เอกสารอ้างอิง

- ลำจุล ฮวบเจริญ.(2560). *เหตุใดพม่าจึงต้องเผากรุงศรีอยุธยา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์: ดี.เค.บุ๊ค ดิสทริบิว.
- วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ. (2560). *ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา*. นนทบุรี : สารคดี.
- วิบูล วิจิตรวาทการ. (2542). *พระเจ้าปราสาททอง กษัตริย์นักสู้*. กรุงเทพฯ : บริษัทธีระการ พิมพ์ จำกัด.